

Джерело: pigfarm.info

Втрати корму та обмежений доступ до нього в годівниці: дві сторони однієї медалі

Перший бік медалі: втрати корму

Які втрати комбікорму в годівниці вважаються «нормальними»?

Під поняттям «нормальний» мається на увазі звичний обсяг кормів, що залишилися в годівниці (його втрати), але це не означає, що він допустимий. У результаті досліджень, проведених на 10 стандартних австралійських свинофермах, отримані дані свідчать про те, що можливий діапазон втрат корму становить від 5 до 27%; на 70% ферм втрати склали понад 10% і тільки 3 з 10 ферм, що використовують гранульовані корми, показали мінімальний відсоток втрат (від 5 до 10%). Згідно з іншими дослідженнями, втрати корму в годівницях становлять від 5 до 8%.

У скільки обходяться втрати корму?

Зробимо простий розрахунок. Згідно з загальноприйнятими нормами, на свинофермі замкнутого циклу з поголів'ям 100 свиноматок і їх відтворенням споживання корму має становити близько 45 т комбікорму на місяць (при продажу свиней у віці 22 тижні та вагою близько 100 кг). Таким чином, втрати корму при мінімальному показнику 5% і поголів'ї 100 свиноматок становитимуть близько \$ 8,721 у рік.

Чому відбуваються втрати корму в годівниці?

З одного боку, слід враховувати, що свиня має природний інстинкт рити землю (копатися в ній), і коли їжі в кормовому каналі або в секції годівниці надлишок, тварина занурює рило в корм, ворухить його (грається) і викидає з годівниці. Цей вологий від слини і забруднений корм вже не придатний до вживання. Дана проблема залишається непоміченою, коли в за-

гонах облаштована щільова підлога. Якщо підняти решітки і подивитися під ними, то нерідко можна виявити там велику кількість корму – близько 15 кг під кожним станком опоросу. Ще однією важливою проблемою є неналежне ставлення до своєї роботи з боку працівника/оператора свиноферми або свинокомплексу: 1) при подачі корму в бункер годівниці; 2) при налаштуванні регулювальної пластини в годівниці; 3) при регулюванні автоматичних роздавальників.

Реальні та удавані втрати корму

На свинофермах / свинокомплексах найбільш ефективним способом визначення рівня споживання корму є відстеження даного процесу шляхом так званої фізичної та теоретичної інвентаризації. Враховується кількість мішків кормів на фермі і / або обсяг, що знаходиться в силосах (бункерах) на початок періоду. До цих обсягів додається обсяг, що надійшов за даний період. За підсумками періоду знову вимірюється або розраховується решта обсягу корму в силосах – це від'ємник, а потім додається різниця, що відповідає спожитому корму. Але будьте уваж-

ні: остання сума включає відходи, а їх обсяг невідомий.

Вплив втрат на конверсію корму (КК)

Конверсія корму (КК) – це індикатор того, скільки корму споживає тварина, щоб набрати кілограм ваги. Безумовно, нашою метою є досягнення мінімального значення КК (тобто меншої кількості корму для набору маси 1 кг). Вважається, що сучасні свині мають конверсію у віці від дорощування до закінчення періоду відгодівлі (22 тижні = 100 кг) 2,45; тобто, в середньому, щоб набрати 1 кг ваги, вони споживають 2,45 кг корму.

$$КК = (\text{Споживання корму}) / (\text{Набрана вага}) = (230 \text{ кг}) / (100 - 6 \text{ кг}) = (230 \text{ кг}) / (94 \text{ кг}) = 2,45$$

Примітка: було б невірним розраховувати КК, розділяючи показник спожитого корму на вагу тварини (наприклад, 230 кг корму на 100 кг ваги тварини = 2,3). Слід враховувати, що свої перші 6 кг тваринами не були набрані при відгодівлі – це сума ваги при народженні (1,5 кг) та при годівлі материнським молоком.

КК відображає ефективність корму, спожитого свинею, починаючи з періоду дорощування. Різниця дуже важлива, близько 6% (2,45 – реальне значення, 2,30 – помилкове). Приписувати до спожитого корму додатковий приріст 6 кг (до кінцевої ваги свині) – це значить «роздути» конверсію корму, що, безумовно, є помилкою.

На показник КК може впливати:

- більше або менше споживання корму,
- більший або менший приріст,
- комбінація попередніх значень.

Таким чином, 5% втрат спожитого корму впливають на значення КК: $230 \text{ кг} \times 5\% = 11,5 \text{ кг}$ додатково на 1 голову (241,5 кг).

$$\text{Отже: } КК = (\text{Споживання корму}) / (\text{Набрана вага}) = (241,5 \text{ кг}) / (100 - 6 \text{ кг}) =$$

(241,5 кг) / (94 кг) = 2,57.

Ці 11,5 кг додаткового корму через втрати збільшують значення КК на 4,9%, що важливо (2,57 проти 2,45). КК є дуже «чутливим» показником, тобто кілька десятків суттєво впливають на рентабельність виробництва свинини. Погіршення показника КК (більша кількість корму для отримання 1 кг приросту) може бути викликане багатьма факторами: хвороби, холод, спека, скупченість, раціон з меншим вмістом поживних речовин, низька перетравлюваність корму, стать (кастровані самці), генетика (кількість жиру), вік, вид корму («сухий борошняний», гранульований), втрати корму і так далі. Але оскільки в бухгалтерському обліку в показник споживання корму входять втрати, ви можете поліпшити значення КК за допомогою скорочення втрат кормів. Як це зробити? Співробітників необхідно контролювати, покладаючи на них відповідальність за втрати, навчати правильній роботі з обладнанням, оскільки персонал є ключовим фактором в даному питанні.

Другий бік медалі: надмірно обмежений доступ до корму

Експерти рекомендують налаштувати засувку годівниці таким чином, щоб близько 25% кормового каналу було заповнено кормом. Однак стосовно нових типів годівниць дана рекомендація не актуальна. Дійсно, надмірне зачинення засувки може сприяти меншому виходу корму, а отже – зменшити набір ваги свинями. Закордонними вченими були проведені дослідження на поголів'ї 1,242 свиней в групах по 15 голів протягом 10 тижнів. Вчені порівняли приріст свиней при годівлі з одного і того ж типу годівниць, але з одним з трьох положень налаштувань потрапляння корму в канал годівниці. Годівниця при довжині 1,5 м мала 5 місць для годівлі, використовувався сухий борошняний корм. Годівниця мала 5 кроків (рівнів) налаштувань (від 1 до 5), де число 1 відповідало найбільшому рівню відчинення засувки, а значить – найбільшому потраплянню корму в канал, число 5 – найменшому. Важливим в налаштуванні засувки є кількість корму, яка потрапляє в кормовий канал, тобто корм, який знаходиться у вільному доступі для тварини.

Табл. 1. Приклад обліку спожитого корму (кг) протягом місяця на фермі з поголів'ям 100 свиноматок:

Період	Початковий обсяг корму	+ Прихід корму	- Залишок корму	= Споживання корму
Фаза 1	100	300	126	274
Фаза 1	200	250	28	422
Фаза 1	700	1,300	340	1,660
Прикорм	765	4,000	1,77	3,065
Ріст	1,550	6,500	1,850	6,200
Розвиток	2,310	10,000	3,080	9,230
Завершення	3,050	12,000	3,200	11,850
Переміщення 1	120	1,000	460	660
Переміщення 2	400	1,000	600	500
Супорос	3,240	10,000	4,640	8,600
Лактація	650	1,000	150	1,500
Разом	13,085	47,350	16,174	44,261

Табл. 2. Зниження показника КК свині від відлучення до забою (100 кг) зі значення 2,6 до 2,4 (тобто вживання на 200 г менше корму для отримання приросту 1 кг) в грошовому виразі виглядає таким чином:

0,200 кг × 94 кг (дорощування-забій)	=	19 кг менше на 1 голову
19 кг × 0,323 USD/кг корму	=	6,14 USD менше на 1 голову
Якщо на кожні 100 свиноматок продається	=	156 свиней у місяць
Означає 156 свиней × \$6,14 USD	=	958 USD менше в місяць
Завдяки даному поліпшенню за 12 міс. витрат	=	на 11,494 USD менше

Отримані дані підтвердили початкові припущення, що жорстке обмеження в споживанні корму гальмує ріст тварин і збільшує витрати на них (хоча і була економія корму); без сумніву, при максимальному відкритті засувки (положення 1), приріст вище, але є великі втрати корму в годівниці. Зате при середньому відкритті (положення 2) спостерігалася менша КК і витрати були нижчими.

Чому потрібно шукати золоту середину?

При жорсткому обмеженні кількості корму в кормовому каналі дійсно знизуються втрати корму, і це відбивається на кращому показнику КК; без сумніву, в цьому випадку свиня не споживає весь корм, який мала б спожити відповідно до свого генетичного потенціалу, а тому перестав набирати вагу. При промисло-

вому свиноводстві необхідно виробляти великі обсяги свинини (нехай і при великих втратах корму), оскільки велику кількість кілограмів, проданих за місяць, послаблюють фіксовані виробничі витрати (ручна праця, електроенергія, газ і т.д.), що компенсує невеликі втрати кормів. Потрібно завжди шукати золоту середину.

Тому рекомендації наступні: 55% поверхні кормового каналу мають бути покриті кормом. Попередня рекомендація щодо жорсткого обмеження доступу свиней до корму є помилковою.

Ми розглянули «дві сторони медалі», потрібно шукати і знаходити оптимальні варіанти, визначати, що економічно вигідніше, а не «кидатися» в крайнощі. Звичайно ж, якщо використовувати годівниці не дозволяють ефективно налаштувати подачу корму, потрібно подумати про їх заміну, адже це інвестиція, що окупається в короткий термін.